

อนาคตศึกษา

อภิวัฒน์ รัตนวราหะ

สารบัญ

คำนำ สารบัญ บทนำ

1 | วิวัฒนาการของอนาคตศึกษา

อนาคตอยู่ในสมอง	9
ญาณวิทยาของการรับรู้อนาคต	12
สงคราม การวางแผนและอนาคต	19
อนาคตเชิงพยากรณ์และประจักษ์นิยม	26
อนาคตเชิงวิพากษ์และปทัสสถาน	32
อนาคตเชิงวัฒนธรรมและการตีความ	38
อนาคตเชิงการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนสังคม	41
อนาคตเชิงบูรณาการและข้ามศาสตร์	45
ทศวรรษล่าสุดของอนาคตศึกษา	47
เครือข่ายด้านอนาคตศึกษา	51

2 | แนวคิดพื้นฐานของอนาคตศึกษา

รู้อนาคตไปทำไม	57
หลักการและวัตถุประสงค์ของการศึกษาอนาคต	59
ข้อสมมติในการศึกษาอนาคต	72
อนาคตศึกษากับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	78
ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	86
ประเภทของงานอนาคตศึกษา	97
ข้อจำกัดเชิงทฤษฎีของอนาคตศึกษา	100

3 | วิธีการศึกษาอนาคต

ประเภทวิธีการศึกษาอนาคต	104
การกวาดสัญญาณ	105
การทำเหมืองข้อมูลและข้อความ	111
เดลฟาย	118
วงล้ออนาคตและรูปอนาคตหลายเหลี่ยม	122
การวิเคราะห์ผลกระทบ	127
การวิเคราะห์โครงสร้าง	134
เหตุไม่คาดฝัน	141
	144

แบบจำลองการตัดสินใจ	154
แบบจำลองทางสถิติ	157
การวิเคราะห์สัญญาณและต้นไม้ความเกี่ยวข้อง	160
จากทัศน์	168
ระบบการตัดสินใจที่ใช้ได้กับหลายสถานการณ์	175
การคาดการณ์อย่างมีส่วนร่วม	179
การจำลองสถานการณ์และเกม	185
ตลาดการพยากรณ์	189
วิสัยทัศน์	191
แผนที่นำทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	194
การวิเคราะห์แบบจำลองตามพฤติกรรมผู้กระทำ	199
การวิเคราะห์ขั้นสาเหตุ	202

4 | การคาดการณ์เชิงยุทธศาสตร์

การคาดการณ์เพื่อการวางแผน	208
การคาดการณ์เชิงยุทธศาสตร์	209
การคาดการณ์เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ	210
ระบบคาดการณ์ของฟินแลนด์	213
ระบบคาดการณ์ของสิงคโปร์	217
	222

5 | อนาคตศึกษาในประเทศไทย

อนาคตในภาษา	228
ประสบการณ์ด้านอนาคตศึกษาในประเทศไทย	229
การศึกษานาตด้วยวิธีชาติพันธุ์วรรณนา	231
หนังสือด้านอนาคตศาสตร์ภาษาไทย	242
การคาดการณ์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ	248
	255

6 | บทส่งท้าย

ช่องว่างความรู้	266
ช่องว่างเชิงสถาบัน	267
ข้อเสนอเชิงนโยบาย	274
ความเป็นธรรมในการรับรู้อนาคต	277
	279

เชิงอรรถ

283

บรรณานุกรม

289

ดัชนี

299